

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра романо-германської філології та перекладу
Кафедра іноземних мов

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

**«Актуальні питання інтернаціоналізації
вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий
та психолого-педагогічний аспекти»**

24-25 березня 2022 року

Біла Церква – 2022

ЗМІСТ

Секція 1. Сучасні вектори розвитку перекладацької діяльності в умовах інтернаціоналізації вищої освіти

Mykhailenko O.O. Types of Translation Quality Assessment in Teaching Translation Editing	6
Ігнатенко В.Д. Ринок перекладацьких послуг в умовах сьогодення.....	8
Цвид-Гром О.П. Лексико-генетичне наповнення та особливості перекладу римських імен	10
Тарасюк А.М. Stylistic Peculiarities of Compound Sentences in J. Austen’s prose and Their Rendering in Ukrainian Translations	12
Зініська А.П., Пилипенко І.О. Переклад та локалізація: виклики сучасності	15
Береговенко Н.С. Особливості перекладу та семантичні відмінності параметричних прикметників, що входять до мікрополя на позначення великої / малої висоти (на матеріалі фільмів каналу BBC The Blue Planet та Life)	18
Велика К.І. Переклад образності у науково-технічних текстах сільськогосподарського призначення.....	21
Чернищук Ю.І. Ефективність застосування інтернет-блогів при вивченні іноземних мов в умовах інтернаціоналізації.....	25
Синельникова І.С., Данілова А. П. Переклад англійських економічних абрєвійованих термінів	27
Гетьман Т.Є. The Agricultural Discourse Terminology Translation Peculiarities	30

Секція 2. Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур в умовах міжнародної академічної мобільності: педагогічні та психологічні аспекти

Réka Bozzay Challenges in Translation Classes during the Lockdown (2020 and 2021) in Hungary	34
Гармаш О. М. Особливості викладання професійно-орієнтованої іноземної мови для майбутніх вчителів немовних спеціальностей.....	38
Бойко Г.А. Мовленнєві вміння для формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні у майбутніх фахівців з харчових технологій.....	40
Столбецька С.Б. Формування життєвої компетентності при підготовці перекладачів у галузі сільського господарства.....	42
Волинець І. М. Формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів...	44
Демченко Н.С. Вивчення неологізмів при підготовці студентів-економістів.....	47
Резнік В.Г. Mehrsprachigkeit als didaktischer ansatz zum fremdsprachenlernen in der europäischen union	49
Данілова Ю.І., Джава Н.А. Інноваційні форми організації навчання іноземної мови.....	51
Вуколова К.В. Медитація як ефективний засіб викладання іноземних мов.....	54
Ковальчук А. О. Семантичні особливості фразеологізмів ченюй із концептом <i>життя</i> у процесі вивчення сучасної китайської мови.....	57
Дем’яненко О.О., Чернобров Ю.А. Проблема розвитку критичного мислення студентів-перекладачів під час вивчення літератури англії та США: контрольньо-оцінювальний етап	59

4. Хавкіна О. М. Допоміжні мікрополя загального поля параметричності в українській мові // Вісник Прикарпатського національного ун-ту ім. В. Стефаника, ФІЛОЛОГІЯ. – Випуск XV-XVIII. – Івано-Франківськ, 2007. – С. 351 – 253.

Список джерел ілюстративного матеріалу

- ВВС : Блакитна планета (серії 1 - 8): Продюсер серії Алістер Фотергілл, продюсери Алістер Фотергілл, Енді Біатт, Марта Холмс, оператор Рік Розенталь, музика Джордж Фентон, ведучий Девід Аттенборо, 2001.
- ВВС : Голубая планета (серии 1 – 8) : Продюсер серии Алистер Фотергилл, продюсеры Алистер Фотергилл, Энди Биатт, Марта Холмс, оператор Рик Розенталь, музыка Джордж Фентон, ведущий Дэвид Аттенборо, 2001.
- ВВС : Життя (серії 1 – 10): Продюсер серії Марта Холмс, виконавчий продюсер Майкл Гантон, продюсери: Руперт Баррингтон, Адам Чепмен, Марта Холмс, Нейл Лукас, Патрік Морріс, Тед Оейкс, ведучий Девід Аттенборо, композитор Джордж Фентон 2009 .
- ВВС : Загадки природи : Жизнь (серии 1 – 10) : Продюсер серии Марта Холмс, исполнительный продюсер Майкл Гантон, продюсеры: Руперт Баррингтон, Адам Чэпмен, Марта Холмс, Нейл Лукас, Патрик Моррис, Тед Оэйкс, ведущий Дэвид Аттенборо, композитор Джордж Фентон, 2009.

УДК 81'25:63

ВЕЛИКА К.І., асистент кафедри іноземних мов

Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

ПЕРЕКЛАД ОБРАЗНОСТІ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Розглядається питання перекладу образності у науково-технічних текстах сільськогосподарського призначення. Визначаються найбільш вживані образні мовні одиниці, що характерні саме для науково-технічного стилю. Аналізуються методи перекладу образності для сільськогосподарських науково-технічних текстів із врахуванням сучасних поглядів когнітивної лінгвістики.

Ключові слова: образ, образні фрази, метафора, фразеологізм, перекладацький метод.

Переклад образних висловлювань вимагає певної уваги і зусиль. Існує ймовірність не розпізнати образність, прийнявши її за звичайне сполучення слів, або ж невірно визначити його значення. Як правило, образні вирази мають певне експресивне забарвлення, що не є характерним для науково-технічних текстів, але автор може використати образні засоби для дохідливості чи переконливості та доказовості.

Образність виражається за допомогою таких мовних одиниць як фразеологізми, метафори, ідіоми, крилаті вирази, приказки, прислів'я та ін.

Найпоширенішими образними висловлюваннями для науково-технічних текстів є метафори, фразеологізми та ідіоми.

Протягом довгого періоду виникали різні теорії що до інтерпретації образних висловлювань. Давньогрецькі вчені філософи розглядали експресивні образні фрази через семантику, пізніше мовознавці Ф. де Соссюра та В. Гумбольдта – через стилістику.

Поступово із вивченням образних висловлювань дослідження поширилися у сферу когнітивної лінгвістики і виникнення поняття концепту [4]. А. Баранов, Р. Гаскелл, М. Джонсон, Дж. Лакофф, Е. Маккормак зробили вагомий внесок у розвиток когнітивної лінгвістики як науки. Адже образні висловлювання містять певні поняття, що характерні і зрозумілі як для певної нації так і для конкретного автора. Тобто, образ – це світосприйняття певних понять, якими живе або конкретна людина або ціла нація. Існує й велика кількість універсальних образів, які зрозумілі всьому людству.

Інтерпретуючи та адаптуючи такі фрази з образами, перекладачу потрібно враховувати аудиторію мови перекладу та стиль мовлення. Переклад образних висловлювань потребує еквівалентного відтворення, що і спричиняє неабиякі труднощі перекладу [6, с. 41].

Проблемою перекладу образних висловлювань займалися: Н. Читаліна, Л. Алексеева, В. Виноградов, С. Гусев, Г. Дядюра, В. Карабан, Н. Родзевич, Ж. Тимошенко, С. Воркачов, А. Вежбицька, Ю. Степанов, Т. Радзівська, О. Кубрякова, Ю. Апресян, О. Минченков, Г. Єнчева, В. Старко, О.Єфименко, та ін.

В. Карабан значну увагу приділяв перекладу науково-технічної літератури. Відповідно до його праць, метафоричний термін перекладається метафоричним або неметафоричним словом в залежності від контексту та на підставі загального стилістичного аналізу всього тексту [3, с. 203].

Наприклад, *subterranean organs* – підземні органи, *black leg* – чорна ніжка хрестоцвітів, *sooty blotch of apple* – сажка яблуні, *white rust of cabbage* – біла іржа капусти, *rust of wheat* – іржа пшениці, або *black arm of cotton* – гоммоз бавовнику, *brown spot of maize* – фізодерма кукурудзи, *bitter rot of apple* – аскохітоз яблуні.

Якщо метафоричний термін є індивідуально-авторський – самостійно підбирається метафоричний еквівалент з тотожним образом мови перекладу, якщо загально вживаним – одним із зафіксованих відповідників метафори перекладацького словника як і інші слова [3, с. 203].

Проаналізувавши сучасні тенденції в перекладознавстві, можна виділити наступні способи інтерпретації метафори: дослівний переклад метафори (словосполучення повністю збігаються із оригіналом за формою та образом), перефразування метафори (пояснення метафори іншими словами із збереження образу), деметафоризацію (заміна образу звичайним терміном), заміну метафори

(часткова або повна заміна образу метафори, що зрозуміла аудиторії мови перекладу [1]).

Наприклад, *witches' brooms* – відьмині мітли, *leaf curl* – кучерявість листя, *vining plants* – повзучі рослини (дослівний переклад); *sooty fungus on the pear* – сажка груші (перекладування метафори); *spider plant care* – догляд за хлорофітом, *nodule-forming bacteria* – симбіотичні азотофіксуючі бактерії (деметафоризація); *water core of apple* – побуріння серцевини яблук (заміна метафори); *root nodules* – кореневі клубні, *spider plant* – хлорофітум чубатий (еквівалентна відповідність).

Схожі методи застосовують для перекладу фразеологізмів та ідіом.

На відміну від метафори фразеологізми складаються із більшої кількості мовних одиниць, які пов'язані між собою і сукупності утворюють єдине образне поняття [5].

Наприклад, *crop rotation is an important control measure, but because of the wind-borne nature of the conidia it can be depended upon only to delay the initial appearance of the disease* – сівозміна є важливим контролюючим заходом боротьби, але через летючість конідії може слугувати лише стримуючим механізмом для розвитку первинних проявів хвороби.

Англomовні фразеологізми можуть також мати декілька значень в залежності від контексту: *overwintering may take place in infected plant debris and on the tomato seeds and in potato tubers* – зимівля патогену може відбуватися на заражених рештках рослин, насінні томатів і на бульбах картоплі, або *it is raised there in the rich, loamy red clay soil nearly year round, with the bulk of the harvest taking place from December until June* – його вирощують на багатому, суглинисто-червоному ґрунті майже цілий рік, причому основна частина збору врожаю проводиться з грудня по червень; *yield results have a favorable outcome, as in this new idea of his is bound to bear fruit* – так як його нова ідея дає результати, отримуємо гарний прибуток від врожаю, або *non-resisting cultivar will be unable to bear fruit at all if this disease is left untreated* – нестійкі культури зовсім не зможуть плодоносити якщо не лікувати захворювання.

Н. Читаліна пропонує чотири методи перекладу фразеологізмів: еквівалентний або відносний еквівалентний, використання фразеологічного аналогу, калькування та описовий переклад [6, с.42].

Відповідно, під еквівалентним перекладом розуміється повне співпадіння словесної та образної форми: *alpha and omega* – альфа і омега, *more or less* – більш менш, *at first sight* – з першого погляду, *the golden rule* – золоте правило, *the key word* – ключове слово, *to cross the line* – перетнути межу, *in any case* – в будь-якому випадку.

Цей метод перекладу застосовується до таких фразеологічних одиниць, що мають спільні образні поняття для більшості європейських мов (мають грецьке чи

латинське походження і носять біблійно-міфологічний чи літературний характер) [2].

Відносні еквіваленти збігаються з оригіналом, але мають незначні відмінності у образності або структурі сталої фрази: *to have a thick skin* – бути товстошкірим, *to reap a rich harvest* – зібрати багатий врожай, *to go back to roots* – повертатися до джерел, **go with the flow** – плисти за течією, *to swarm like locusts* – роїтися як сарана, *to go into details* – вдаватися до подробиць, *to have its origin in* – вести початок, *to have a trained eye* – мати професійний погляд, *to reproduce by means of seeds* – розмножуватися за допомогою насіння.

Використання фразеологічного аналогу є потрібною мірою через відсутність повного або часткового еквіваленту у мові перекладу. У такому випадку потрібно знайти таку словесну форму, яка б мала такий самий сенс [6, с.42]. Цей фразеологізм може бути побудований і на іншому образі, але із схожим значенням: *a battle of the books* – учений диспут, *to bring up to date* – вводити в курс справи, *fair and square* – безпосередньо, *behind the times* – застарілий; *like clockwork* – без перебою.

Існує відносно невелика кількість англомовних фразеологічних одиниць, які б повністю співпадали за змістом і образом у мові перекладу [6, с.42].

При відсутності повного еквіваленту у мові перекладу, перекладач змушений вдаватися до словотворчості, створюючи новий фразеологізм, що максимально відповідає «природньому» [2].

За умови відсутності повного або часткового еквіваленту і при необхідності збереження образності оригіналу, використовують калькування. В такому випадку перекладачу потрібно знайти максимально дослівну образно-словесну форму, що сприймається природньо читачем у мові перекладу: *to have the last word* – мати останнє слово, *to acquire currency* – набувати поширення, *more years of age* – з більшою кількістю років, *to be completely lost on* – повністю занепадати, *brought together under one species* – об'єднані разом під одним видом.

Якщо англомовний фразеологізм немає відповідників у мові перекладу ні за образністю, ні за змістом, а калькування може призвести до непорозуміння – використовують описовий переклад. Відбувається розтлумачення фразеологічної одиниці [3, с. 203].

Наприклад, *you can't judge a book by its cover* – не варто приймати рішення на підставі тільки зовнішніх фактів, *it is easier for the layman to propose than for the scientist to accomplish* – на практиці простіше виконати ніж пояснити,

Проаналізувавши англомовні науково-технічні тексти у галузі сільського господарства, можна дійти висновку, що образні висловлювання не є поодинокими випадками. Навпаки, метафори та фразеологічні одиниці слугують експресивними методами у вираженні наукової думки, підсилюють аргументацію та доказовість

досліджень. Деякі метафори навіть стали частиною наукової термінології сільського господарства.

Переклад образних термінів та наукових фразеологічних одиниць вимагає точності у передачі образності та змісту. Адекватність перекладацького методу залежить від контексту, загального стилістичного аналізу всього тексту, аудиторії перекладу.

Список використаних джерел

1. Бідненко Л., Матковська Г. Метафора в англійськомовному науково-популярному тексті та стратегії її відтворення в перекладі українською мовою http://www.aphn-journal.in.ua/archive/38_2021/part_1/16.pdf.
2. Блашків О., Ковальчук Л. Способи перекладу фразеологічних одиниць з англійської мови на українську <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/10481/2/%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%83.pdf>.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2001. 303 с.
4. Пригодій О.С. Концепт у сучасній перекладацькій науці. http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v40/part_3/21.pdf.
5. Тимошенко Ж.І. Засоби перекладу ідіоматичних та образних виразів. http://confcontact.com/2014_04_25edu/59_Timoshenko.htm
6. Читалина Н.А. Учитесь переводить. (Лексические проблемы перевода), М., «Международ. Отношения», 1975.

УДК 81'243:004

ЧЕРНИЦУК Ю.І., викладач, асистент кафедри романо-германської філології та перекладу

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-БЛОГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ

У статті наводиться огляд робіт, присвячених дослідженню ефективності застосування інтернет-блогів під час навчання. Дано визначення інтернет-блогу. Наведено теоретичне обґрунтування та застосування інтернет-блогів в освітньому контексті. Розглянуто результати наукових досліджень про використанні інтернет-блогів та підвищення культурологічної компетенції студентів. Доведено ефективність застосування інтернет-блогів для розвитку навиків читання та говоріння іноземною мовою.

Ключові слова: блог, відеоблог, інтеграція, особистісно-орієнтований підхід, колаборативне навчання.